

DET KONGELIGE LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENT

Fylkeskommunene

Deres ref

Vår ref

Dato

19/1597-1

7. januar 2020

Statsbudsjettet 2020 – oppdragsbrev fra Landbruks- og matdepartementet til fylkeskommunene

1. Innledning

Vi viser til Prop. 1 S (2019-2020) for Landbruks- og matdepartementet og Innst. 8 S (2019-2020). Oppdragsbrevet følger opp Stortingets budsjettvedtak av 9.12.2019, og formidler departementets forventninger til fylkeskommunenes arbeid på landbruks- og matområdet.

2. Landbruks- og matpolitiske mål

De fire overordna målene for landbruks- og matpolitikken, jf. Prop 1 S (2019-2020) for Landbruks- og matdepartementet, er:

- *Matsikkerhet og beredskap* for å sørge for nok og trygg mat.
- *Landbruk over hele landet* der jord- og beiteressurser over hele landet skal tas i bruk.
- *Økt verdiskaping* med vekt på innovasjon, teknologi og økt produktivitet.
- *Bærekraftig landbruk* med lavere utslipp av klimagasser.

Den nasjonale landbruks- og matpolitikken utformes innenfor rammene av internasjonale avtaler og regler, og nasjonale muligheter og utfordringer. Dette innebærer at regionale strategier og planer innen landbruk må være innenfor rammene av nasjonal politikk fastsatt i jordbruksoppgjøret og av Stortinget.

3. Fylkeskommunenes rolle og ansvar som samfunnsutviklere på landbruks- og matområdet

Fylkeskommunene har ansvar som samfunnsutviklere i eget fylke, og skal føre en politikk som fremmer regional balanse gjennom å arbeide for verdiskaping og regional utvikling.

I de nasjonale forventningene til regional og kommunal planlegging framgår det at FNs 17 bærekraftsmål må bli en del av grunnlaget for den regionale samfunns- og arealplanleggingen, og dermed fylkeskommunenes samlede virksomhet. Landbruk spiller en viktig rolle for å utvikle bærekraftige regioner, og må derfor inngå som en del av arbeidet med å følge opp bærekraftmålene.

Postadresse
Postboks 8007 Dep
0030 Oslo
postmottak@lmd.dep.no

Kontoradresse
Teatergata 9
www.lmd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 874

Avdeling
Avdeling for skog- og
ressurspolitikk

Saksbehandler
Wenche Østrem
22 24 91 21

Stortinget har med bakgrunn i Meld. St. 22 (2015-2016), jf. Innst. 377 S (2015-2016), Prop. 84 S (2016-2017), jf. Innst. 385 S (2016-2017) og Meld. St. 6 (2018-2019), jf. Innst. 119 S (2018-2019) vedtatt nye oppgaver til fylkeskommunene fra 1.1.2020. På landbruks- og matområdet innebærer dette at fylkeskommunene vil få overført fra fylkesmannen ansvaret for regionalt næringsprogram og forvaltning av tilskudd til regionale tilretteleggingstiltak i landbruket, og fra Landbruksdirektoratet forvaltning av tilskudd til kystskogbruket. Videre er det besluttet å flytte oppdragsgiveransvaret for de fem kompetansenettverkene i Utviklingsprogrammet for landbruks- og reindriftsbasert vekst og verdiskaping fra Innovasjon Norge til fylkeskommunene fra 2020, jf. Prop. 120 S (2018-2019) Jordbruksoppgjøret 2019. Samlet sett innebærer dette at fylkeskommunenes rolle og ansvar som regional samfunnsutvikler på landbruks- og matområdet utvides fra 1.1.2020 utover de oppgaver fylkeskommunene allerede har ansvaret for på området.

I kraft av rollen som regionale samfunnsutviklere innen landbruk må fylkeskommunene ha en helhetlig tilnærming. Den nærings- og kompetansepolitiske innsatsen må ses i sammenheng, og landbruk må være koblet opp mot fylkeskommunenes ansvar og virkemidler innen næringsutvikling og kompetanseheving forøvrig. Dette forutsetter god intern samhandling mellom fylkeskommunens ulike ansvarsområder, slik at landbruk blir en integrert del av fylkeskommunens samlede strategi- og planarbeid innen nærings- og samfunnsutvikling.

3.1 Særlig om samarbeidet mellom fylkeskommunene og fylkesmannen

Gjennom regionreformen har Stortinget tydeliggjort rolle- og ansvarsdelingen mellom fylkeskommunene og fylkesmannen. Fylkeskommunenes utvidede rolle som regionale samfunnsutviklere innen landbruk forsterker behovet for å videreutvikle samarbeidet med fylkesmannen, slik også Stortinget har forutsatt. Fylkesmannen skal i kraft av sin samlede landbruksfaglige kompetanse delta aktivt i samhandlingen med fylkeskommunene og partnerskapet for utvikling av landbruk og landbruksbaserte næringer.

4. Ramme til landbruks- og matpolitiske formål

Tabell 1 gir en oversikt over bevilgningene til fylkeskommunene for 2020. Bevilgningene vil bli overført fra Landbruksdirektoratet 23.1.2020.

Tabell 1: Bevilgninger til fylkeskommunene på LMDs område (mill. kroner)

Ansvarlig fylkeskommune	Kompetansenettverkene, inkl. adm. og gjennomføringskostnader¹	RT-midlene²	RK-midlene³	Prosjektmidler til kystskogbruket⁴	Samlet overføring til FK
Agder		2,88	0,84	0,18	3,90
Innlandet		7,32	2,14		9,46
Møre og Romsdal		3,53	1,04	0,72	5,29
Nordland		3,43	0,99	0,72	5,14
Rogaland	2,52	3,84	1,12	0,48	7,96
Troms og Finnmark	2,89	3,92	1,13	0,72	8,66
Trøndelag	3,04	7,51	2,20	1,80	14,55
Vestfold og Telemark		3,23	0,94		4,17
Vestland	2,52	6,74	1,96	1,38	12,60
Viken ⁵	3,73	5,60	1,64		10,97
Samlet bevilgning	14,7	48,0	14,0	6,0	

Fylkeskommunene skal også følge opp ansvaret for allerede innvilgede saker fra tidligere års avsetning av regionale tilretteleggingsmidler som ikke er avsluttet per 1.1.2020. Midlene som allerede er avsatt i Landbrukets utviklingsfond til å dekke dette ansvaret i de ulike fylkene vil bli utbetalt til fylkeskommunene som en engangsutbetaling. Landbruksdirektoratet sender fylkeskommunene en detaljert oversikt over disse sakene.

¹ Fordelingen av midlene til kompetansenettverk for lokalmat mellom fylkeskommunene er gjort i tråd med vedtak i styringsgruppen for Utviklingsprogrammet for landbruks- og reindriftsbasert vekst og verdiskaping. Fylkeskommunen får dekket administrasjons- og gjennomføringskostnader tilsvarende 5 prosent av bevilgningen. Dette kommer i tillegg til avsetningen til kompetansenettverkene, jf. nærmere omtale av dette under pkt. 5.1.

² Regionale tilskudd til tilretteleggingstiltak er fordelt fylkesvis etter samme fordelingsnøkkel som for 2019. For Oslo vil midlene bli fordelt til Viken fylkeskommune.

³ Fordelingen av tilskudd til regionale tilskudd til rekruttering og kompetanseheving er fordelt etter samme fordelingsnøkkel som regionale tilskudd til tilretteleggingstiltak i landbruket.

⁴ Fordelingen er gjort med utgangspunkt i fordelingsnøkkelen da midlene ble forvaltet av fylkesmannen.

⁵ For Oslo og Viken vil midlene bli fordelt til Viken fylkeskommune. Det legges til grunn at organisasjoner i Oslo kan søke om midler som blir tilført Viken.

Eventuelle udisponerte midler som ikke er knyttet til prosjekter vil også bli fordelt videre til fylkeskommunene. Eventuelle inndratte midler og udisponerte midler kan nyttes til nye prosjekter i 2020.

5. Fylkeskommunenes innsats på landbruks- og matområdet

5.1 Næringspolitisk innsats

Fylkeskommunene er strategiske næringspolitiske aktører i fylkene, og gjennom regionreformen er denne rollen forsterket. Målene om landbruk over hele landet og økt verdiskaping er særskilt viktig i arbeidet med landbruksbasert næringsutvikling. Økt innovasjonstakt i landbruket og den tilhørende industrien er sentralt for å nå disse målene. Koblingen mellom landbrukspolitikk og øvrig regional innsats for verdiskaping og sysselsetting er viktig i dette arbeidet.

Regjeringen har de siste årene lagt frem en rekke meldinger til Stortinget på landbruks- og matområdet, samt flere strategier som er sentrale for fylkeskommunens oppfølging av den næringspolitiske innsatsen. Av strategier nevner vi følgende:

- Strategien *Skog og trenæringa- ein drivar for grøn omstilling* (2019)
- *Nasjonal strategi for økologisk jordbruk* (2018)
- *Opplevelingar for ein kvar smak – strategi for reiseliv basert på landbruket og reindrifta sine ressursar* (2017)
- Regjeringa sin bioøkonomistrategi *Kjente ressursar – uante muligheter* (2016)

Landbruks- og matdepartementet vil også vise til målet om å videreutvikle Norge som matnasjon, samt videre satsing på Inn på tunet. Fylkeskommunene bør ha særlig oppmerksomhet på disse satsingsområdene framover i tid.

Regjeringen og Stortinget har slått fast at Norge skal bli en matnasjon som er anerkjent for mat og drikke av høy kvalitet. Satsingen på Matnasjonen Norge handler om å bygge en felles plattform for å synliggjøre og videreutvikle det særegne ved norsk matproduksjon fra hav og land. Dette vil kunne styrke verdiskaping på tvers av sektorer og bygge stolthet og et folkelig engasjement om norsk matkultur. Bygging av sterke mat- og reiselivsregioner er et viktig ledd i dette arbeidet. Departementet vil komme tilbake til en nærmere dialog om regional involvering i dette arbeidet i løpet av 2020.

Inn på tunet er tilrettelagte og kvalitetssikrede velferdstjenester på gårdsbruk. I jordbruksavtalen for 2019 ble det avsatt 3 mill. kroner per år i tre år til et Inn på tunet-løft 2. Landbruksdirektoratet vil i løpet av vinteren 2020 lyse ut pilotprosjektmidler som fylkeskommunene kan søke på. Det vil komme nærmere informasjon om dette i eget brev fra Landbruksdirektoratet.

Fylkeskommunene har ansvaret for regionalt næringsprogram, og leder det regionale partnerskapet innen landbruksbasert næringsutvikling. Regionalt næringsprogram i landbruket er det strategiske dokumentet som skal gi føringer for det regionale arbeidet med næringsutvikling i landbruket, herunder gi regionale føringer for midlene til investering og bedriftsutvikling i landbruket (IBU-midlene) som forvaltes av Innovasjon Norge, tilskudd til regionale tilretteleggingstiltak i landbruket (RT-midlene) og tilskudd til regionale kompetansetiltak i landbruket (RK-midlene). Programmet skal utarbeides i et samarbeid i det regionale partnerskapet på landbruksområdet, som består av fylkeskommunen, fylkesmannen, Innovasjon Norge og faglagene i landbruket. Partnerskapet kan utover dette bestå av kommuner og andre aktører der dette er hensiktsmessig. Fra årsskiftet vil fylkeskommunene overta ledelsen av partnerskapets arbeid med regionalt næringsprogram

for landbruk. Departementet legger til grunn at faglagene i landbruket fortsatt blir godt involvert i de regionale prosessene for programmet.

Når det gjelder bruken av IBU-midler har det regionale partnerskapet anledning til å prioritere mellom produksjoner og regioner. Det bes om at fylkeskommunene, som leder av det regionale partnerskapet, formidler de regionale føringene for bruken av midlene til Innovasjon Norge innen 1.2.2020 med kopi til Landbruks- og matdepartementet.

Fylkesmannen har ansvaret for å utarbeide regionalt bygdeutviklingsprogram (RBU) som omfatter underprogrammene regionalt næringsprogram, regionalt skog- og klimaprogram og regionalt miljøprogram. Departementet vurderer å forenkle denne programstrukturen, herunder behovet for et regionalt bygdeutviklingsprogram.

- Regionale tilretteleggingstiltak i landbruket (RT-midlene)

I jordbruksoppgjøret i 2019 ble det satt av 48 mill. kroner til regionale tilretteleggingstiltak i landbruket over Landbrukets utviklingsfond for 2020, kapittel 1150 post 50. Midlene skal legges til rette for regional næringsutvikling med mål om å styrke verdiskapingen i landbruket. Det kan gis tilskudd til tilretteleggingstiltak som bidrar til utvikling av konvensjonell eller økologisk drift i landbruket eller til utvikling av andre landbruksbaserte næringer innenfor fastsatte nasjonale og regionale rammer, strategier og prioriteringer. På nasjonalt nivå vil Landbruksdirektoratet ha det administrative ansvaret for ordningen. Fylkeskommunene har ansvaret for å forvalte midlene på regionalt nivå, og fatte vedtak om tilskudd.

Fylkeskommunene kan benytte inntil 2 prosent av bevilgede tilskuddsmidler til regionale tilretteleggingstiltak for å dekke kostnader til møter og arrangementer i forbindelse med forvaltningen av ordningen og arbeidet i partnerskapet.

For nærmere bestemmelser knyttet til ordningen vises det til *Forskrift om regionale midler til næringsutvikling, rekruttering og kompetanseheving* som gjelder fra 1.1.2020.

- Prosjektmidler til Kystskogbruket

Det er satt av 6 mill. kroner til Kystskogbruket for 2020 over Landbrukets utviklingsfond, kapittel 1150 post 50. Prosjektmidlene til Kystskogbruket blir tildelt fylkeskommunene i Agder, Rogaland, Vestland, Møre og Romsdal, Trøndelag, Nordland og Troms og Finnmark. Fylkeskommunene skal samordne seg slik at midlene, etter søknad, i all hovedsak blir brukt til næringsretta fylkesoverbyggende prosjekter. Ved tildeling av midlene skal fylkeskommunene legge vekt på å bygge videre på det arbeidet som er gjort i Kystskogbruket.

Midlene til Kystskogbruket er gjennom en tiårsperiode bevilget for å bygge opp infrastruktur og kompetanse i skognæringen langs kysten for å videreutvikle et næringsrettet skogbruk. Dette er gjennom utviklingsprosjekter i regi av Kystskogbruket. Fylkeskommunene får nå ansvaret for å videreutvikle denne prosjektretta satsingen. Prosjektmidler til Kystskogbruket kan ikke bevilges til prosjekter i regi av fylkeskommunen.

Landbruks- og matdepartementet planlegger å utarbeide forskrift for prosjektmidlene til Kystskogbruket.

- Regionale kompetansenettverk for lokalmat

Kompetansenettverksordningen for lokalmat finansieres over Landbrukets utviklingsfond, kapittel 1150 post 50. I jordbruksoppgjøret i 2019 ble det satt av 14 mill. kroner for 2020 til kompetansenettverkene. Målgruppen for ordningen er små matbedrifter med inntil 10

ansatte. Dette kan være primærprodusenter eller næringsmiddelbedrifter med mål om å utvikle, foredle og selge kvalitetsprodukter basert på lokale råvarer. I tillegg kan reiselivsprodukter som har utviklingsprosjekter i samarbeid med lokalmatprodusenter også omfattes av ordningen. Utover det matfaglige tilbudet hos kompetansenettverkene, gis det hjelp til å løse markedsutfordringer gjennom Matmerks tilbud innen markedstjenester.

Kompetansenettverkene er fordelt på 5 ulike regionale aktører:

- Nofima: kompetansenettverket i Øst-Norge og kompetansenettverket i Sør-Norge
- Sogn jord- og hagebruksskule: kompetansenettverket i Vest-Norge
- Mære landbruksskule: kompetansenettverket i Trøndelag
- Nibio Holt: kompetansenettverket i Nord-Norge

Oppdragsgiveransvaret for de fem kompetansenettverkene for lokalmat overføres fra Innovasjon Norge til fylkeskommunene i henholdsvis Troms og Finnmark, Rogaland, Vestland, Trøndelag og Viken fra 1.1.2020. Etersom kompetansenettverkene dekker flere fylker enn de som har fått oppdragsgiveransvar, er det viktig med god koordinering mellom fylkene som tilhører virkeområdet for det enkelte nettverket. Fylkeskommunene kan dekke administrasjonskostnader tilsvarende 5 prosent av bevilgningen. Avsetningen til administrasjons- og gjennomføringskostnader kommer i tillegg til avsetningen til kompetansenettverkene (se tabellen under for detaljer.) Det legges til grunn at ansvarlig fylkeskommune utarbeider tilskuddsbrev til det enkelte kompetansenettverk med føringer for midlene, og krav til rapportering og oppfølging.

Tabell 2: Oversikt over fordeling av midler til regionale kompetansenettverk for lokalmat for 2020, herunder administrasjonskostnader

Ansvarlig fylkeskommune	Kompetansenettverk for lokalmat	Dekker følgende fylker	Bevilgning 2020, mill. kr.	Adm kostnader til FK, tusen kr.
Rogaland fylkeskommune	Kompetansenettverk i Sør-Norge	Agder og Rogaland	2,40	120 000
Viken fylkeskommune	Kompetansenettverk i Øst-Norge	Vestfold og Telemark, Oslo, Viken og Innlandet	3,55	178 000
Vestland fylkeskommune	Kompetansenettverk i Vest-Norge	Vestland	2,40	120 000
Trøndelag fylkeskommune	Kompetansenettverk i Trøndelag	Trøndelag og Møre og Romsdal	2,90	145 000
Troms og Finnmark fylkeskommune	Kompetansenettverk i Nord-Norge	Nordland og Troms og Finnmark	2,75	137 000

Fylkeskommunene skal koordinere tilbudet fra kompetansenettverkene med øvrige tjenester fra kompetansetilbydere nasjonalt og regionalt, og sikre et godt samspill mellom partnerskapene i utforming av tilbud. Denne ordningen har spesielt stor betydning for mobilisering av nye aktører og de ansvarlige fylkeskommunene bør sikre at dette blir en sentral del av ordningen også fremover.

Det er i dag etablert regionale styringsgrupper for kompetansenettverkene, der fylkeskommunen, fylkesmannen, Innovasjon Norge, samt i noen tilfeller representanter for næringslivet, deltar. De ansvarlige fylkeskommunene vurderer selv om det er ønskelig å videreføre de regionale styringsgruppene. Det forutsettes at de ansvarlige fylkeskommunene koordinerer arbeidet seg imellom, og bidrar til et godt og tilstrekkelig kompetansetilbud for lokalmatprodusentene i Norge samlet, der man unngår dobbeltarbeid og bidrar til kompetanseutveksling mellom de regionale kompetansenettverkene. Det legges videre til grunn at kompetansenettverkene samarbeider med Matmerk om synliggjøring av det samlede tilbudet via lokalmatdatabasen.no.

Den administrative forvaltningen av ordningen overføres fra Innovasjon Norge til Landbruksdirektoratet. Det innebærer at Landbruksdirektoratet får et overordnet ansvar for å sammenstille rapporteringer fra den enkelte fylkeskommune om kompetansenettverkene, og vurdere virkemiddelbruken totalt sett.

- Høstbare viltressurser

Ansvar for forvaltning av høstbare viltressurser er overført til Landbruks- og matdepartementet fra 2018, jf. Kgl.res. av 17. januar 2018 og av 27. april 2018 om endringer i ansvarsfordelingen mellom departementene. Fylkeskommunene er viltorgan etter viltloven, og skal arbeide for å fremme formålet med loven. Prioriterte oppgaver for fylkeskommunene på området vil være:

- Bidra til bærekraftig forvaltning av høstbare viltressurser og ta hensyn til dette i arealforvaltningen.
- Utøve myndighet i samsvar med viltloven med tilhørende forskrifter
- Gi kommuner, organisasjoner, bedrifter og enkeltpersoner bistand, råd og veiledning i saker om forvaltning av høstbare viltressurser, herunder vilthelse, og sørge for faglig oppdatering og kompetanseheving i kommunal viltforvaltning
- Oppfordre til bruk av Hjorteviltportalen (www.hjortevilt.no) og sørge for at kommunene registrerer fallvilt i hjorteviltregisteret.
- Arbeide for å minimere viltpåkjørslar, sammen med relevante samferdselsetater.

Siden skrantesjuka (CWD) ble påvist på villrein i Nordfjella sone 1 i 2016, har dette fått konsekvenser for forvaltningen av hjortevilt, bl.a. med hensyn på kvoter og prøvetaking av felt hjortevilt under jakt. Kommunene har ansvaret for at det tas CWD-prøver av alt fallvilt av hjortevilt som er ett år eller eldre. Det er også økende oppmerksomhet knyttet til villsvin i Norge, særlig sett i lys av spredningen av den alvorlige virusjukdommen afrikansk svinepest i Europa. Kommunene har ansvar for fallvilt også av villsvin, og det er særlig viktig å varsle Mattilsynet lokalt ved funn av døde villsvin med uavklart dødsårsak. Fylkeskommunene forutsettes å følge opp arbeidet på vilthelseområdet og tiltak mot villsvin regionalt, jf. [Handlingsplan mot villsvin 2020-2024](#) som ble offentliggjort 14. november 2019.

I tillegg skal fylkeskommunene tildele tilskuddsmidler over kapittel 1140 post 71, jf. Forskrift om tilskudd til viltformål. Midlene på denne posten er rettet mot økt verdiskaping og oppbygging av kunnskapsgrunnlaget for forvaltningen av de høstbare viltressursene. Landbruks- og matdepartementet viser til eget overføringsbrev for 2020 fra Miljødirektoratet til fylkeskommunene, herunder retningslinjer for rapportering på bruk av midler over kapittel 1140 post 71.

Regjeringen har som mål å øke verdiskapingen fra høstbare viltressurser. Departementet viser bl.a. til [Handlingsplan for næringsutvikling basert på høstbare viltressurser](#). Landbruks- og matdepartementet forutsetter at fylkeskommunenenes arbeid innenfor høstbare viltressurser

ses i sammenheng med det øvrige næringsutviklingsarbeidet, og at fylkeskommunene legger til rette for et godt samarbeid med Innovasjon Norge, Miljødirektoratet og fylkesmannen der det er relevant.

5.2. Kompetansepolitisk innsats

Fylkeskommunene er kompetansepolitiske aktører. Arbeidet for rekruttering av næringsutøvere i landbruket med høy og relevant kompetanse må integreres i fylkeskommunenes samlede arbeid med regionale kompetansestrategier. Dette fordrer at arbeidsmarked, næringsutvikling og kompetanseutvikling ses i sammenheng, og at virkemidlene knyttet til den regionale forsknings- og innovasjonsinnsatsen knyttes sammen med innsatsen innen regional kompetanse- og næringsutvikling.

Regjeringen fører en aktiv kompetansepolitikk, og har blant annet sammen med partene i arbeidslivet utarbeidet en nasjonal kompetansepolitisk strategi. Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning er revidert (Meld. St 4 (2018-2019) – Langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2019-2028), og regjeringen arbeider med en kompetansereform i arbeidslivet. Den nasjonale politikken på området legger grunnlaget for fylkeskommunenes rolle på området.

Fylkeskommunene har en sentral rolle som eier av videregående skoler med utdanningsprogram naturbruk. I tillegg har fylkeskommunene fått ansvar for hvilke fagskoleutdanninger som skal prioriteres, og hva slags fagskoletilbud som skal utvikles. Regjeringen har styrket fagskolen gjennom oppfølging av Meld. St. 9 (2016-2017) *Fagfolk for fremtiden*. For å unngå at det bygges opp konkurrerende fagskoletilbud på tvers av fylkesgrensene er det viktig at tilbud om landbruksrelaterte fagskolestudier ses i sammenheng med fagskoletilbud i regi av andre fylkeskommuner.

Innen landbruk må fylkeskommunene se den kompetansepolitiske rollen i sammenheng med:

- Regionale tilskudd til rekruttering og kompetanseheving (RK-midlene)

I jordbruksoppkjøret i 2019 ble det satt av 14 mill. kroner for 2020 til regionale tilskudd til rekruttering og kompetanseheving (RK-midlene) over Landbrukets utviklingsfond, kap. 1150 post 50. Det overordna målet for tilskuddsordningen er å bidra til rekruttering og kompetanseheving av næringsutøvere som kan ivareta og styrke verdiskapingen i landbruket regionalt. Målgruppen for midlene er etablerte og potensielle næringsutøvere. Fylkeskommunene skal legge til rette for et godt og fleksibelt opplærings- og utdanningssystem. Prioriterte områder for ordningen er støtte til etterutdanning i landbruket, og tiltak som retter seg mot rekruttering, likestilling og omdømmebygging. Tiltak som bidrar til å styrke rekruttering til landbruksutdanning og etterutdanning for næringsutøvere i landbruket skal prioriteres.

For nærmere bestemmelser knyttet til ordningen vises det til *Forskrift om regionale midler til næringsutvikling, rekruttering og kompetanseheving* som gjelder fra 1.1.2020.

- Nasjonal modell for voksenagronomen

I jordbruksoppkjøret i 2019 ble det satt av 15 mill. kroner for 2020 til drift av voksenagronomen over Landbrukets utviklingsfond, kap. 1150 post 50, i tillegg til 2 mill. kroner til videre implementering av felles digitale løsninger for ordningen. Voksenagronomen omfatter også gartneropplæring for voksne. Fylkeskommunene har i et eget brev fra departementet av 8. november 2019 blitt orientert om midlene for 2020, og kriterier for

tildeling. Av brevet fremgår det at søknadsfristen for å søke om midler for skoleåret 2020/2021 er satt til 20. januar 2020.

I forbindelse med jordbruksoppkjøret 2019 ble det fastsatt at tilskudd til voksenagronomopplæringen bare kan gis over denne ordningen, og at det ikke lenger er mulig å benytte RK-midler til dette formålet. Det er imidlertid viktig at ordningene ses i sammenheng med fylkeskommunenes ansvar og prioritering av landbruksfagene innenfor utdanningsprogram naturbruk.

- FoU

I landbrukssektorens innovasjonsarbeid er det potensiale for i større grad å benytte ordningene i Forskningsrådets FORREGION-program, der fylkeskommunene er en viktig pådriver. Fra 1.1. 2020 endres strukturen på de regionale forskningsfondene fra 7 til 11 fond. De nye fondene vil følge den nye fylkesstrukturen, og være underlagt sine respektive fylkeskommuner. Dette legger bedre til rette for at fylkeskommunene kan koble forskningsmiljøer, også innen landbruk, tettere til det regionale næringslivet og kompetansepolitikken.

5.3. Regional planlegging, klima og miljø

- Arealforvaltning

KOSTRA-tallene for 2018 viser en vesentlig nedgang i nedbygging av dyrka jord de siste årene. Det er imidlertid fortsatt behov for å ha stor oppmerksomhet på jordvern, jf. regjeringens arbeid med å følge opp jordvernstrategien og jordvernålet som Stortinget har vedtatt. Fylkeskommunene har i den sammenheng en viktig rolle for at vi skal klare å bevare matjord og sørge for økt matproduksjon i årene framover, særlig gjennom arbeidet med regionale areal- og transportplaner.

- Vannforvaltning

Det er viktig med god kontakt mellom fylkeskommunen og fylkesmannen ved oppfølging av eksisterende vannforvaltningsplaner, og i arbeidet med planer for ny periode. Arbeidet med de nye planene bør bygge på erfaringer og annet kunnskapsgrunnlag slik at mål og tiltak blir realistiske, og kommunal og regional landbruksforvaltning får egnet grunnlag for å prioritere sektorvirkemidlene. Det vises også til brev fra Klima- og miljødepartementet av 29.3.19 til vannregionmyndighetene, med omtale av nasjonale føringer for arbeidet med vannforvaltningsplanene. For å sikre bedre oppfyllelse av vanddirektivets miljømål, arbeider Landbruks- og matdepartementet nå med utforming av ny hjemmel for fylkesmannens adgang til å stille miljøkrav i særlig utsatte områder. I forbindelse med fastsettelse av oppdatert delegasjon vil departementet be fylkesmannen om å bruke hjemlene der landbrukspåvirkningen er for stor til at vanddirektivets miljømål god tilstand nås med dagens innsats.

6. Rapportering og kontroll

6.1 Registrering av rammer og tilsagn

RT-midlene, RK-midlene og prosjektmidlene til kystskogbruket skal kunngjøres på Regionalforvaltning.no, og søknader på ordningene skal skje via Regionalforvaltning.no. Det vil være "Standard søknadsskjema" som blir brukt til disse søknadene. Fylkeskommunene skal også bruke Regionalforvaltning.no i sin forvaltning og økonomirapportering. God rapportering er nødvendig for at departementet kan rapportere inn rett bruk av tilskuddsmidlene til Stortinget.

Den endelige rammen for hver enkelt post skal være lagt inn i Regionalforvaltning.no senest innen 1.2.2020. Fylkeskommunene skal oppdatere rammene gjennom året i Regionalforvaltning.no

6.2. Rapportering

Fylkeskommunene skal innen 20.2.2021 sende en skriftlig rapport til Landbruksdirektoratet på bruken av midlene. Det er følgende rapporteringskrav knyttet til de enkelte ordningene:

Regionalt næringsprogram og regionalt partnerskap

- Rapportere på innsats knyttet til landbruksbasert næringsutvikling totalt sett i fylket, og vurdere innsatsen opp mot målene i regional næringsstrategi. Det må særskilt gjøres en vurdering av samspillet mellom fylkeskommunens virkemiddelbruk og Innovasjon Norges virkemiddelbruk
- Rapportere på samarbeidet i det regionale partnerskapet

Regionale tilskudd til tilrettelegging i landbruket

- Vurdere måloppnåelse ut fra de overordnede føringene for midlene
- Vurdere måloppnåelse i lys av regionalt næringsprogram
- Kort vurdering av resultater fra prosjekter/tiltak som er avsluttet i 2020

Regionale tilskudd til rekruttering og kompetanseheving

- Vurdere måloppnåelse ut fra de overordnede føringene for midlene
- Vurdere måloppnåelse i lys av fylkeskommunens kompetansepolitiske planer og regionalt næringsprogram
- Kort vurdering av resultater fra prosjekter/tiltak som er avsluttet i 2020

Tilskuddsmidler til kompetansenettverkene for lokalmat

- Rapportere på virksomheten i kompetansenettverkene, herunder forholdet mellom de ulike typene av matfaglige tilbud i form av besøksordning og kurs
- Vurdere resultatene og aktivitetene i kompetansenettverkene opp mot nasjonale og regionale mål for næringsutvikling innen lokalmatområdet, med særskilt vekt på effektene for mobilisering av nye aktører
-

Prosjektmidler til kystskogbruket

- Rapportere på hvordan midlene er brukt, herunder beskrivelse av aktiviteter og prosjekter
- Vurdere oppnådde resultater ut fra de overordnede føringene for midlene

6.3 KOSTRA

Fylkeskommunene skal rapportere til KOSTRA under rapporteringsfunksjonen 701 Tilrettelegging for næringsutvikling. Det vises til veiledning på www.ssb.no/kostra.

6.4 Kontroll

Fylkeskommunene må informere departementet senest ved rapporteringen for 2020 dersom fylkesrevisjonen har hatt vesentlige merknader/funn som gjelder forvaltningen av midlene.

Landbruksdirektoratet har det nasjonale ansvaret for å administrere ordningene. Det følger av Reglement for økonomistyring i staten at Landbruksdirektoratet kan føre kontroll med forvaltningen av tilskuddsordningene.

7. Frister i 2020 og 2021

17.1.2020	Arkivsaker knyttet til RT-midlene er flyttet, og oversikt over nye arkivnummer er oversendt Landbruksdirektoratet
1.2.2020	Budsjettrammene for RT, RK og kystskogbruket er lagt inn i regionalforvaltning.no
20.2.2020	Ev. innspill til jordbruksoppgjøret i 2020
20.2.2021	Rapportering for 2020 og ev. innspill til jordbruksoppgjøret i 2021

8. Regionreformen

Som det framgår av statsbudsjettet for 2020 (Prop. 1 S Kommunal- og moderniseringsdepartementet 2019-2020) vil fylkeskommunene få overført økonomiske ressurser tilsvarende det fylkesmannen bruker på oppgavene i dag. Ettersom dette ikke er en virksomhetsoverdragelse overføres det ikke personell, men økonomiske ressurser til oppgaveoverføringen. Dette er i tråd med Meld. St. 6 (2019-2020) og Stortingets behandling av denne, der det framgår at overføring av oppgaver til fylkeskommunene skal følges av tilsvarende overføring av økonomiske ressurser.

I Grønt hefte (beregningsteknisk dokumentasjon), tabell C, som er vedlegg til Prop. 1 S for 2020 framgår de økonomiske ressursene som er overført fylkeskommunen i forbindelse med regionreformen.

Det vises for øvrig til informasjonsbrev av 13.12.2019 fra Landbruksdirektoratet vedr. praktiske forhold knyttet til oppgaveoverføringene som skjer fra 1.1.2020.

9. Dialog med fylkeskommunene framover

Departementet og direktoratet ønsker å videreutvikle dialogen med fylkeskommunene, og vil med bakgrunn i dette ta initiativ til et møte på nyåret for å drøfte aktuelle arenaer for dialog og kontakt framover.

Med hilsen

Geir Dalholt (e.f.)
avdelingsdirektør

Wenche Østrem
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Fylkesmannen i Agder
Fylkesmannen i Innlandet
Fylkesmannen i Møre og Romsdal
Fylkesmannen i Nordland
Fylkesmannen i Oslo og Viken
Fylkesmannen i Rogaland
Fylkesmannen i Troms og Finnmark
Fylkesmannen i Trøndelag
Fylkesmannen i Vestfold og Telemark
Fylkesmannen i Vestland
Innovasjon Norge
Kommunal- og moderniseringsdepartementet
KS
Landbruksdirektoratet
Miljødirektoratet
Norges Bondelag
Norges skogeierforbund
Norsk Bonde- og Småbrukarlag
Miljødirektoratet
NORSKOG
Riksrevisjonen

